

UDHËZIM
Nr. 2, datë 21.5.2025

**PËR MIRATIMIN E FORMATIT QË DO TË PËRDORET PËR RAPORTIMIN
VJETOR PËR VLERËSIMIN E CILËSISË SË AJRIT NË MJEDIS**

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe të pikës 4, të nenit 11, të ligjit nr. 162/2014, “Për mbrojtjen e cilësisë së ajrit në mjedis”, të ndryshuar,

UDHËZOJ:

1. Miratimin e formatit që do të përdoret nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, për raportimin vjetor për vlerësimin e cilësisë së ajrit në mjedis, sipas shtojcës 1 bashkëlidhur dhe që është pjesë e këtij udhëzimi.
2. Ngarkohet Agjencia Kombëtare e Mjedisit për zbatimin e këtij udhëzimi.
Ky udhëzim hyn në fuqi menjëherë.

MINISTËR I TURIZMIT DHE MJEDISIT
Mirela Kumbaro Furxhi

SHTOJCA 1
FORMATI I RAPORTIT VJETOR MBI VLERËSIMIN E CILËSISË SË AJRIT NË MJEDIS

PËRMBLEDHJE

Formati i raportit vjetor mbi cilësinë e ajrit në mjedis mbështetet në dispozitat e ligjit nr. 162, datë 4.12.2014, “Për mbrojtjen e cilësisë së ajrit në mjedis”, i ndryshuar, dhe VKM-në nr. 352, datë 29.4.2015, “Për vlerësimin e cilësisë së ajrit të mjedisit dhe kërkesat për disa ndotës në lidhje me të”, ku sanksionohet detyrimi për të raportuar mbi vlerësimin e cilësisë së ajrit në mjedis në territorin e Republikës së Shqipërisë, mbi rrjetin e monitorimit, stacionet dhe matjet e grumbulluara për vlerësimin e cilësisë së ajrit.

Raportet vjetore bazohen në të dhënat e rrjetit të monitorimit kombëtar dhe lokal të territorit të Republikës së Shqipërisë.

Vlerësimi dhe menaxhimi i cilësisë së ajrit në mjedis është një nga çështjet kryesore, në fokus të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit (AKM), e përcaktuar në ligjin nr. 162/2014. AKM-ja është një institucion publik qendror në Republikën e Shqipërisë, i cili është në varësi të Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit (MTM).

AKM-ja, në kuadër të kompetencave të saj, duhet të sigurojë kontrollin dhe monitorimin e vazhdueshëm të gjendjes së cilësisë së ajrit në mjedis, në përputhje me kuadrin ligjor shqiptar.

Raporti vjetor duhet të përmbajë informacion të detajuar për të gjitha rastet, kur nivelet e ndotësve kanë kapërcyer vlerat kufi, ose ato të synuara, nivelet kritike, objektivat afatgjatë, pragjet e informacionit dhe pragjet e alarmit.

Ky informacion duhet të shoqërohet me një vlerësim përmbledhës të efekteve si rezultat i këtyre gjetjeve.

Informacioni i detajuar duhet të përfshijë edhe listën e zonave dhe aglomerateve (në raportin e parë), apo ndryshimet që u janë bërë atyre (nga raporti i dytë e në vijim);

Raporti duhet të përmbajë listën e zonave, aglomerateve dhe sipërfaqen e territorit ku ka pasur kapërcime shoqëruar me vlerat e përqendrimit të ndotësve në këto territore dhe, nëse është e rëndësishme, edhe datat e periudhat kur ato janë konstatuar.

Në raport të evidentohet popullsia e ekspozuar ndaj këtyre kapërcimeve, si dhe duhen trajtuar edhe arsyet pse ka ndodhur çdo kapërcim dhe burimet që kanë kontribuar.

Për çdo rast duhet të evidentohen edhe masat e marra për moskapërcimin e vlerave të synuara, në përputhje me vendimin e Këshillit të Ministrave, referuar nenit 5 të ligjit nr. 162/2014, “Për mbrojtjen e cilësisë së ajrit në mjedis”, i ndryshuar.

Raportet vjetore mund të përfshijnë edhe një vlerësim të niveleve të vlerësuar për të parë kontributet nga burimet natyrore dhe ripezullimin e lëndës pezull, si rezultat i shtrimit të rrugëve me rërë ose kripë, si dhe informacion të mëtejshëm dhe vlerësime për mbrojtjen e pyjeve.

KAPITULLI 1 PARATHËNIE – HYRJE

Në këtë kapitull duhet të paraqitet shkurtimisht rëndësia dhe roli i ajrit në mjedis, si një nga komponentët më të rëndësishëm mjedisor dhe që luan një rol të rëndësishëm në shëndetin e njeriut, në organizmat e gjallë, në biodiversitet dhe klimë.

Duhet të tregohen shkurtimisht ndotësit e ajrit në mjedis që janë përcaktuar si detyrim kombëtar për vlerësim dhe monitorim, institucionet përgjegjëse, duke përfshirë institucionet dhe laboratorët që do të kryejnë procesin e monitorimit të ndotësve të veçantë në ajrin në mjedis.

Gjithashtu, duhet të përshkruhet shkurtimisht në një paragraf gjendja aktuale e cilësisë së ajrit në mjedis në nivel kombëtar, bazuar në vlerësimin e rrjetit të monitorimit vjetor.

Shkurtimisht të bëhet e ditur cilësia e ajrit në mjedis, sipas të dhënave të marra nga stacionet kombëtare dhe lokale të monitorimit të cilësisë së ajrit, duke paraqitur vlerat mesatare vjetore të përqendrimit të parametrave të gjetur gjatë monitorimit, të cilat rezultojnë mbi vlerat e lejuara. Nëse ka informacion për zonat ndërkufitare të përshkruhet në mënyrë të përmbledhur.

Të jepet shkurtimisht vlerësimi i cilësisë së ajrit në mjedis dhe klasifikimi i kategorive përkatëse të cilësisë së ajrit në mjedis në Republikën e Shqipërisë.

Të paraqiten shkurtimisht kushtet klimatike të vendit, bazuar në të dhëna që sigurohen nga dokumentet zyrtare në fushën e mjedisit apo dokumente të tjera në vend.

Të paraqiten marrëveshjet kryesore të ratifikuara të vendit tonë ose konventat në të cilat vendi ynë është anëtar, si CLRTAP etj.

Së fundi, të përshkruhet roli dhe angazhimi i qeverisë së Republikës së Shqipërisë në çështjet e promovimit dhe të mbrojtjes së shëndetit dhe mjedisit, si dhe forcimit të bashkëpunimit ndërkombëtar.

KAPITULLI 2 KRITERET E VLERËSIMIT TË CILËSISË SË AJRIT

Kriteret e vlerësimit të cilësisë së ajrit janë vendosur për mbrojtjen e cilësisë së ajrit në mjedis, mjedisit, klimës, vegetacionit dhe shëndetit të njeriut.

Në këtë kapitull duhet të paraqiten vlerat maksimale të lejuara, kriteret kombëtare të pranueshme të vlerësimit të cilësisë së ajrit në mjedis, të specifikuara dhe të rekomanduara në përputhje të plotë me legjislacionin në fuqi të Republikës së Shqipërisë, për mbrojtjen e vegetacionit dhe shëndetit të njeriut.

Vlerat kufitare të ndotësve të ajrit në mjedis, sipas legjislacionit kombëtar për kushtet e monitorimit dhe kërkesat për cilësinë e ajrit duhet të paraqiten në trajtë tabele, ku për çdo ndotës të ajrit duhet të jepet: i. periudha mesatare; ii. vlera e pragut; iii. numri maksimal i tejkalimeve të lejuara në vit kalendarik; iv. vlera e tolerancës (vlerën e pragut + kufirin e tolerancës); v. pragu i ulët i vlerësimit; vi. pragu i sipërm i vlerësimit; vii. efektet në njerëz; dhe viii. efektet në bimësi.

2.1. Projektimi i rrjetit të monitorimit të ajrit në mjedis

Në këtë paragraf duhet të paraqitet projektimi i rrjetit kombëtar të monitorimit të cilësisë së ajrit në mjedis, i cili duhet të jetë gjithëpërfshirës. Ky rrjet i stacioneve të monitorimit duhet të jetë përfaqësues për të matur cilësinë e ajrit në zonat e banuara, zonat industriale, zonat me trafik të lartë, zonat e mbrojtura dhe zonat ndërkufitare, bazuar në ndarjen ideale territoriale të Republikës së Shqipërisë, në zona dhe aglomerate.

Duhet që të përcaktohet dhe të tregohet vendndodhja e rrjetit (koordinatat gjeografike) të stacioneve monitoruese dhe i pikave matëse për monitorimin e cilësisë së ajrit në mjedis, si dhe të paraqitet shpërndarja hapësinore e tyre.

Për çdo stacion monitorimi duhet kujdesur që të merren të dhënat e kushteve atmosferike dhe meteorologjike.

Të gjitha të dhënat meteorologjike të stacioneve të monitorimit duhet që të paraqiten dhe të përpunohen nëpërmjet një programi kompjuterik (*software*) të përshtatshëm në kohë reale.

2.2. Raportimi i të dhënave

Raporti vjetor të përfshijë të dhënat e dorëzuara në AKM nga institucionet që kryejnë matje dhe marrin pjesë në monitorimin e cilësisë së ajrit në nivel kombëtar dhe lokal. Pjesë përbërëse e këtij raporti duhet të jetë vlerësimi i cilësisë së ajrit sipas zonave dhe aglomerateve, në përputhje me legjislacionin.

Në këtë paragraf duhet të përshkruhen metodat dhe teknikat matëse të përdorura për analizimin e secilit ndotës në monitorim. Teknikat kryesore të përdorura për analizimin e ndotësve të mostrave të ajrit në mjedis mund të jenë: automatike, gjysmëautomatike dhe manuale. (Teknikat e matjeve alternative mund të kryhen, por nuk janë të besueshme për paraqitjen e të dhënave të marra në raportin e monitorimit kombëtar të cilësisë së ajrit në mjedis. *Mund të përdoren përurvejim.*)

Në këtë paragraf duhet të jepen dhe raportohen të dhënat e vlefshme të grumbulluara gjatë monitorimit të ndotësve të ajrit në mjedis, të cilat duhet të paraqiten në formën e tabelave, grafikëve dhe shpërndarjes hapësinore.

Bazuar në legjislacionin kombëtar, modeli i tabelës së paraqitjes për raportimin vjetor të të dhënave të vlefshme të arritura, të grumbulluara nga monitorimi vjetor i çdo ndotësi të ajrit në mjedis duhet të përmbajë: i. zonat dhe aglomeratet; ii. stacionet e mostrimit; iii. indeksin e cilësisë së ajrit (AQI); iv. vlerat e përqendrimit vjetor të gjetura; dhe v. numrin e ditëve që janë tejkaluar vlerat e kriterëve të pranueshme të përcaktuara në kapitullin II.

KAPITULLI 3 VLERËSIMI I CILËSISË SË AJRIT

Vlerësimi i cilësisë së ajrit, bazuar në përqendrimit vjetore të ndotësve të gjetur në ajrin në mjedis, kryhet duke zbatuar kriteret e vlerësimit, në përputhje me legjislacionin kombëtar për kushtet e monitorimit dhe kërkesat për cilësinë e ajrit, të përcaktuara në kapitullin II të këtij udhëzimi.

Duhet që të krahasohen vlerat mesatare vjetore të arritura nga procesi i kryer i monitorimit vjetor të ndotësve të ajrit në mjedis me vlerat kufitare të parametrave për mbrojtjen e shëndetit të njeriut, sipas kriterëve kombëtarë të pranueshme për kërkesat e cilësisë së ajrit dhe duhet të paraqiten në formë tabelare dhe grafike.

Pjesë përbërëse e këtij raporti duhet të jetë vlerësimi i cilësisë së ajrit sipas zonave dhe aglomerateve në përputhje me legjislacionin. Rezultatet e arritura të paraqiten në formë tabelare, grafike dhe sipas shpërndarjes hapësinore.

3.1. Kategoritë e cilësisë së ajrit

Rezultatet përfundimtare të monitorimit të cilësisë së ajrit në mjedis, të grumbulluara dhe të përpunuara statistikisht nga AKM-ja, janë bazë për miratimin e rregullores për përcaktimin e kategorive të cilësisë së ajrit në mjedis, e ndarë kjo sipas zonave dhe aglomerateve të territorit të Republikës së Shqipërisë.

Në këtë nënkapitull duhet të paraqitet klasifikimi i kategorive të cilësisë së ajrit në mjedis për çdo vit kalendarik, që përkon me periudhën vjetore të procesit të monitorimit. Kategoritë e cilësisë së ajrit klasifikohen dhe përcaktohen në bazë të përqendrimeve totale dhe përmbajtjes vjetore të ndotësve të pranishëm në ajrin e mjedisit, të cilat përfaqësojnë vlerësimin zyrtar të cilësisë së ajrit në territorin e Republikës së Shqipërisë.

Të paraqiten në trajtë tabelare vlerat e indekseve të cilësisë së ajrit (AQI) dhe përqendrimet korresponduese të ndotësve atmosferikë në monitorim, bazuar në legjislacionin kombëtar. Çdo kategori duhet të korrespondojë me një nivel të ndryshëm të shqetësimit shëndetësor dhe, gjithashtu, me një ngjyrë specifike.

3.2. Të dhënat e monitorimit të cilësisë së ajrit në vite

Në këtë nënkapitull duhet të paraqiten të dhënat e vlefshme të marra nga zbatimi i teknikave të matjeve sipas referencave, të realizuara gjatë procesit të monitorimit, të cilat duhet të përdoren për të vlerësuar cilësinë e ajrit në mjedis.

Të paraqitet në trajtë tabelare vlerësimi i cilësisë së ajrit bazuar në kategoritë e cilësisë së ajrit të përcaktuara për çdo vit monitorimi. Tabela duhet të përmbajë: i. zonat dhe aglomerate; ii. emërtimin e stacioneve të mostrimit; dhe iii. vlerën vjetore të përqendrimit të çdo ndotësi respektiv në monitorim.

Bazuar në të dhënat e vlefshme të arritura nga monitorimi i cilësisë së ajrit të kryer në vite dhe në kategorizimin e cilësisë së ajrit në vitet respektive të monitorimit, duhet të paraqitet në formë tabelare tendenca (*trendi*) e cilësisë së ajrit sipas zonave, aglomerateve, qyteteve dhe popullsisë së ekspozuar ndaj ndotësve të pranishëm në ajrin në mjedis gjatë kësaj periudhe. Të paraqitet shpërndarja hapësinore e rrjetit të stacioneve dhe pikat matëse për monitorimin e cilësisë së ajrit, rezultatet e të cilave përdoren për të vlerësuar cilësinë e ajrit në territorin e Republikës së Shqipërisë.

Duhet që rezultatet përfundimtare të monitorimit të kryer të jenë të disponueshme për publikun në faqen e AKM-së.

KAPITULLI 4

BURIMET E NDOTJES SË AJRIT NË MJEDIS NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË

AKM-ja harton dhe menaxhon Regjistrin Kombëtar të Burimeve të Ndotjes së Ajrit. Mbledhja dhe përpunimi i të dhënave për hartimin e raportit kombëtar të inventarit të shkarkimeve të marra për çdo vit, bazohet në metodologjinë e dhënë në udhëzues dhe Konventën Ndërkombëtare për Inventarin e Shkarkimit të Ndotësve të Ajrit.

Në këtë kapitull duhet që për çdo ndotës në monitorim, të paraqitet klasifikimi i burimeve sipas sektorëve kryesor të shkarkimit të ndotjeve dhe kontributi i secilit burim specifik të ndotjes në ajrin në mjedis, duke u bazuar në inventarin kombëtar të regjistrit të ndotjeve të ajrit.

Bazuar në të dhënat e dorëzuara në Regjistrin Kombëtar të Burimeve të Ndotjes për çdo vit kalendarik kryhet analiza e shkarkimeve të substancave ndotëse.

Kontributi i sektorëve të ndryshëm në shkarkimet totale vjetore të ndotësve në monitorim, në Republikën e Shqipërisë të paraqitet në formë tabelare dhe grafike.

Të paraqitet shpërndarja hapësinore e sasisë totale të shkarkimeve vjetore për çdo ndotës në monitorim.

KAPITULLI 5

GJENDJA E CILËSISË SË AJRIT

Në këtë kapitull duhet të paraqitet gjendja aktuale e ajrit në mjedis gjatë periudhës së monitorimit të kryer, bazuar në vlerat e vlefshme të arritura për çdo ndotës të matur në ajrin në mjedis.

Në bazë të kërkesës kombëtare për monitorimin e cilësisë së ajrit në mjedis dhe kushteve objektive të vendit, duhet të përcaktohet nga autoritetet lista e ndotësve që i nënshtrohen monitorimit vjetor.

Për çdo ndotës ajri të monitoruar, të listuar në paragrafët e mëposhtme (paragrafët 5.1–5.7), duhet të kryhet analiza e rezultateve të arritura, ku të përshkruhen vlerat e vlefshme të gjetura, vlerat maksimale të lejuara, kriteret e pranueshme të ndotësit përkatës, burimet kryesore dhe efektet negative që sjell prania e tij mbi kriteret e pranueshme kombëtare.

Paraqitja statistikore e përqendrimit total të ndotësve të ajrit në mjedis të gjetur, si dhe të gjitha rezultatet përfundimtare të vlefshme të arritura gjatë periudhës së monitorimit të kryer, duhet të jepet në formë tabelare dhe grafike për çdo ndotës të matur të dhënë në paragrafët 5.1–5.7.

Së fundi, në raport duhet të paraqitet shpërndarja hapësinore (në formatin GIS) e shkarkimeve totale vjetore për secilin ndotës të monitoruar e të listuar në paragrafët 5.1–5.7.

5.1 Dyoksidi i squfurit (SO₂)

Në këtë paragraf duhet të jepet paraqitja statistikore e totalit vjetor të SO₂ të gjetur gjatë periudhës së monitorimit të kryer. Të dhënat të paraqiten në formë tabelare, grafike dhe nëpërmjet shpërndarjes hapësinore.

5.2 Dyoksidi i azotit (NO₂)

Paraqitja statistikore e totalit vjetor të NO₂ të gjetur gjatë periudhës së monitorimit të kryer të jepet në formë tabelare, grafike dhe nëpërmjet shpërndarjes hapësinore.

5.3 Grimcat e pluhurit PM 10 ose grimcat në suspension PM10.

Paraqitja statistikore e totalit vjetor të PM10 në aerosole, të arritur gjatë periudhës së monitorimit të kryer të jepet në formë tabelare, grafike dhe nëpërmjet shpërndarjes hapësinore.

Të jepet paraqitja grafike e numrit të ditëve që tejkalojnë kufirin e pragut të PM10 ditore sipas muajve gjatë periudhës së monitorimit.

Matjet gravimetrike të grimcave të pluhurit PM10

Krahas matjeve fikse në rrjetin kombëtar dhe lokal të monitorimit për cilësinë e ajrit, kryhen edhe matjet gravimetrike të grimcave të pluhurit në suspension të PM10.

Paraqitja statistikore e rezultateve të vlefshme të arritura të matjeve gravimetrike të grimcave në suspension të PM10, të arritur gjatë monitorimit vjetor, të jepet në formë tabelare, grafike dhe nëpërmjet shpërndarjes hapësinore.

Metalet e rënda në fraksionin PM10

Paraqitja statistikore e totalit vjetor mesatar të metaleve e rënda në fraksionin PM10 të grimcave të pluhurit dhe vlerat maksimale ditore të arritura gjatë periudhës së monitorimit të kryer, të jepet në formë tabelare, grafike dhe nëpërmjet shpërndarjes hapësinore.

Matjet e metaleve të rënda

Paraqitja statistikore e rezultateve të vlefshme të matjeve të metaleve të rënda, të arritura gjatë monitorimit vjetor të kryer të jepet në formë tabelare, grafike dhe nëpërmjet shpërndarjes hapësinore.

Benzo (a) pireni në fraksionin PM10 të grimcave të pluhurit ose grimcave në suspension

Paraqitja statistikore e rezultateve të vlefshme të benzo (a) pirenit në fraksionin PM10 të grimcave në suspension (përfaqësuesi i hidrokarbureve aromatike policiklike (PAH)), të arritura gjatë monitorimit vjetor të kryer të jepet në formë tabelare, grafike dhe nëpërmjet shpërndarjes hapësinore.

Matjet e benzo (a) pirenit në fraksionin PM10 të grimcave të pluhurit në suspension

Paraqitja statistikore e rezultateve të vlefshme të matjeve të benzo (a) pirenit në fraksionin PM10 të grimcave (përfaqësues të hidrokarbureve aromatike policiklike (PAH)), të arritura gjatë monitorimit vjetor të kryer, të jepet në formë tabelare, grafike dhe nëpërmjet shpërndarjes hapësinore.

5.4 Grimcat e pluhurit me dimensione PM_{2,5}

Paraqitja statistikore e vlerës mesatare vjetore të grimcave të ~~pezuara~~ PM_{2,5} të gjetura gjatë monitorimit vjetor të kryer, të jepet në formë tabelare, grafike dhe nëpërmjet shpërndarjes hapësinore.

Matjet e grimcave me dimensione PM_{2,5}

Paraqitja statistikore e rezultateve të vlefshme të matjeve të grimcave PM_{2,5} të arritura gjatë monitorimit vjetor të kryer të jepet në formë tabelare, grafike dhe nëpërmjet shpërndarjes hapësinore.

5.5 Monoksidi i karbonit (CO)

Paraqitja statistikore e rezultateve të vlefshme të monoksidit të karbonit, të arritura gjatë monitorimit vjetor të kryer të jepet në formë tabelare, grafike dhe nëpërmjet shpërndarjes hapësinore.

5.6 BTEX - Benzene, Toluene, Ethyl benzene dhe xylene; janë komponime me një unazë aromatike.

Paraqitja statistikore e rezultateve të vlefshme të BTEX-it, të arritura gjatë monitorimit vjetor të kryer të jepet në formë tabelare, grafike dhe nëpërmjet shpërndarjes hapësinore.

5.6.1. Benzeni (C_6H_6)

Paraqitja statistikore e rezultateve të vlefshme të benzenit, të arritura gjatë monitorimit vjetor të kryer të jepet në formë tabelare, grafike dhe nëpërmjet shpërndarjes hapësinore.

5.7 Ozoni tokësor (O_3)

Paraqitja statistikore e rezultateve të vlefshme të ozonit tokësor, të arritura gjatë monitorimit vjetor të kryer të jepet në formë tabelare, grafike dhe nëpërmjet shpërndarjes hapësinore.

KAPITULLI 6

PËRQENDRIMET E RREZIKSHME PËR SHËNDETIN E NJERIUT DHE PËRQENDRIMET E NJOFTUESHME PËR PUBLIKUN

Bazuar në kriteret e pranueshme, për çdo ndotës të pranishëm në ajrin e mjedisit për të cilin publiku është i informuar, në këtë kapitull duhet të përcaktohen përqendrime të gjetura, të cilat në rast të veprimit të vazhdueshëm të tij mbi vlerat dhe kohëzgjatjen maksimale të lejuara, të specifikuar dhe të rekomanduara nga BE-ja dhe legjislacioni ynë kombëtar, paraqesin rrezik për shëndetin e njerëzve dhe të popullsisë.

Në këtë rast, të dhënat e arritura nga monitorimi i kryer për çdo ndotës, të paraqiten në trajtë tabelare grafike dhe të tregohet shpërndarja gjeografike.

KAPITULLI 7

VLERËSIMI I CILËSISË SË AJRIT

Vlerësimi i cilësisë së ajrit në mjedis është i parashikuar në legjislacionin kombëtar i cili duhet të zbatohet për çdo vit kalendarik. Vlerësimi i cilësisë së ajrit bazohet në tejkalimin e vlerave kufitare dhe tolerancës së përqendrimeve të ndotësve dhe është i vetmi vlerësim ligjor i përcaktuar dhe detyrues i shkallës së ndotjes së ajrit në mjedis.

Në këtë kapitull duhet të paraqitet vlerësimi i cilësisë së ajrit në mjedis në territorin e vendit, bazuar në të dhënat e vlefshme të monitorimit të ndotësve, të gjetura në vite dhe në zbatimin e kriterëve të vlerësimit, në përputhje me kushtet e monitorimit dhe kërkesat e cilësisë së ajrit në mjedis.

Të përshkruhet në lidhje me sistemin e monitorimit të kryer për ndotësit e ajrit të matur, për plotësimin e kushteve të sigurimit të cilësisë dhe përputhshmërinë me zbatimin e praktikave të rekomanduara nga BE-ja.

Bazuar në analizën e të dhënave të marra nga monitorimi i ndotësve në ajrin në mjedis të klasifikohen kategoritë e cilësisë së ajrit sipas zonave dhe aglomerateve respektive të Republikës së Shqipërisë. Të paraqiten kategoritë e cilësisë së ajrit në trajtë tabelare dhe shpërndarje hapësinore.

Bazuar në monitorimin e kryer për vlerësimin e cilësisë së ajrit në vite (3–5 vjetët e fundit), duhet të paraqitet tendenca (*trendi*) i cilësisë së ajrit sipas zonave, aglomerateve dhe qyteteve në Republikën e Shqipërisë.

Të paraqitet grafikisht cilësia e ajrit në mjedis në aglomerate sipas kategorive në vite.

7.1 Ekspozimi i popullsisë urbane ndaj grimcave të pluhurit PM10 dhe PM2,5

Shkurtimisht të paraqiten karakteristikat fiziko-kimike të grimcave PM10 dhe PM2,5, duke treguar efektet negative mjedisore dhe shëndetësore që mund të shkaktohen në shëndetin e popullatës së ekspozuar.

Duhet që të jepet paraqitja krahasuese e vlerës mesatare vjetore të përqendrimeve të PM10 dhe PM2,5, vlerat mesatare në sezonin e ftohtë dhe të ngrohtë të gjetura në stacionet e monitorimit të zgjedhura me kufirin e vlerës vjetore.

Në këtë paragraf duhet të paraqitet treguesi i llogaritur i ekspozimit të popullsisë urbane ndaj veprimit të grimcave të pluhurit PM10 dhe PM2,5 që tregon përqendrimin mesatar ndaj të cilit është i ekspozuar çdo banor i mjedisit urban në Republikën e Shqipërisë.

AKM-ja mund të kërkojë të dhëna nga ministria përgjegjëse për shëndetësinë për të plotësuar raportin me statistikat e sëmundjeve të shkaktuara nga ndotja e ajrit në vend.

KAPITULLI 8

REZULTATET E MONITORIMIT TË CILËSISË SË AJRIT ME METODA MANUALE

Në këtë kapitull duhet që të paraqiten rezultatet e marra nga analiza e të dhënave vjetore të rrjetit të monitorimit, për parametrat e matur të cilësisë së ajrit. Ndër teknikat e ndryshme të matjeve ambientale, metodat manuale përdoren gjerësisht në vlerësimin e ndotësve ambientalë gjatë monitorimit të mjedisit.

Rezultatet e arritura duhet të jenë të besueshme, ku procedurat e QA/QC-së janë të detyrueshme për zbatimin e teknikave manuale me kalibrim, në analizimin e ndotësve të caktuar në monitorim.

Duhet të përshkruhen shkurtimisht teknikat e përdorura për analizimin e mostrave përfaqësuese të ajrit në mjedis gjatë monitorimit. Prania e ndotësve në ajrin e mjedisit zakonisht është në rendin ppm; ppb dhe ppt, kështu që teknikat instrumentale të matjes duhet të jenë me ndjeshmëri shumë të lartë.

Të tregohet nëse kontrolli i cilësisë së matjeve të mostrave respektive nga zbatimi i teknikave instrumentale të matjeve manuale kryhet në përputhje me standardin ISO 17025, apo me metoda të tjera referuese, bazuar në legjislacion.

KAPITULLI 9

PËRFUNDIME

Nga përpunimi statistikor i rezultateve të vlefshme të marra nga rrjetit i monitorimit kombëtar dhe lokal për vlerësimin e cilësisë së ajrit në mjedis, të paraqiten tejkallimet e vlerave kufitare për ndotësit e analizuar, nëse janë gjendur mbi vlerat maksimale të lejuara dhe të tregohen burimet respektive të tyre.

Bazuar në rezultatet e marra gjatë periudhës së monitorimit për çdo ndotës të matur, të tregohet cilësia e ajrit për çdo zonë, aglomerat dhe të bëhet vlerësimi i gjendjes së cilësisë së ajrit për gjithë territorin.

Të tregohet gjendja e cilësisë së ajrit në mjedis bazuar në matjet që janë kryer në rrjetin kombëtar dhe lokal të monitorimit.

Bazuar në përfundimet e arritura nga rezultatet e monitorimit, të paraqitet raporti i plotë dhe gjithëpërfshirës i vlerësimit të gjendjes aktuale të cilësisë së ajrit në mjedis në territorin e Republikës së Shqipërisë.

Analiza e detajuar e gjendjes të cilësisë së ajrit në vend, bazuar në rezultatet e marra nga monitorimi i kryer (raporti vjetor i monitorimit të ajrit në mjedis), shërben për të hartuar dhe më pas për të miratuar planet e masave të marra për mbrojtjen dhe menaxhimin e cilësisë së ajrit në mjedis të territorit të Republikës së Shqipërisë.